

izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj... Knjižnica - Jugoslavija

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent.

„Imamo prefekta!“

V našem tržaškem Jeruzalemu, kakor smo imenovali včeraj na tem mestu zbor tržaških protijuljskih in pač tudi protitržaških zarotnikov, je zavladalo te dni veliko veselje. Rimska vlada je javno razglasila svojo najnovejšo pljusko, ki jo je zadala novim pokrajinam. Pod pritiskom ene politične stranke je izdelala nov protijuljski odlok, ki določa, da je osrednji urad za nove pokrajine odpravljen, da so odpravljeni generalni civilni komisariati v novih pokrajinah in da bodo na njihovo mesto imenovani prefekti. Od tod to velikansko in nepopisno veselje v našem Jeruzalemu!

Odlok, s katerim se vpeljuje ta nova uredba naših pokrajin in ki je bil objavljen včeraj tudi v našem listu, pravi med drugim, da bodo imenovani za nove pokrajine trije prefekti, eden za Julijsko Krajino s sedežem v Trstu, drugi za Tridentinsko Benečijo s sedežem v Tridentu in tretji za Zader in okolico s sedežem v Zadru. Za mesto prefekta v Trstu je določen dosednji namestnik generalnega civilnega komisarja za Julijsko Krajino kom. Crispo Moncada. Kar se tiče posebej naše dežele, določa ta odlok, da bomo imeli poleg prefekta še dva viceprefekta ali prefektova namestnika in sicer v mestih Gorici in Porcu, medtem ko bodo vsi dosednji okrajni civilni komisariji dobili naslov podprefektov. Razdelitev Julijske Krajine na tri dele ostane v veljavi kakor do sedaj in ravno tako ostanejo tudi sedanji politični okraji. V veljavi ostanejo nadalje tudi deželne svetovalne komisije s to razliko, da bodo njihovi predsedniki prefekti sami, ker preide v njihove roke skoraj vsa politična oblast, ki so jo imeli prej gen. civilni komisariji. Ravno tako se ohrani tudi osrednja svetovalna komisija v Rimu, kateri bo imenoval s posebnim ministrskim odlokom nov predsednik. Vse zadeve, ki se tičejo novih pokrajin in za katere je bil do sedaj pristojen osrednji urad za nove pokrajine, preidejo v področje posameznih ministrstev, kar se mora zgoditi najdalje do 31. decembra 1922.

To bi bilo kratko ponovilo vsebine tega najnovejšega odloka kr. vlade. Je to odlok, s katerim so se, kakor pravijo naši „priateljeli“, nove pokrajine povzdignile z nizne kolonije, kakršne da so bile po začetku sen. Salate, na višino drugih italijanskih pokrajin. Ljubezen matere domovine do novih pokrajin da ne dopušča, da bi ostale te „jubljene in plemenite“ dežele še nadalje ob strani kakor nekaki pastorki, temveč da jih hočejo videti v naročju domovine in istem objemu kakor vse druge laške dežele. Z odpravo osrednjega urada in generalnih civilnih komisariatov se bo to doseglo, prefekti bodo prinesli novim pokrajinam tisti blagoslov, ki so ga dosedaj zastopji pričakovale od sen. Salate in njegovih komisarjev. Zato je ta odlok zgodovinski dogodek. Italija in nove pokrajine se bodo moglo vendar enkrat oddehniti in začeti svobodno dihati. Zato pa bodimo veseli in rajajmo, kajti habemus praefectum — imamo prefekta!

Tako se vrika in vpije te dni. Vendar pa je to vriskanje in vpije omejeno na zaane nam kroge, katerih čustva napram

novim pokrajinam in njihovim interesom smo že dovolj opisali. Široke množice juljske raje se njihovem veselju ne morejo pridružiti. Za te množice je ta najnovejši odlok kr. vlade nov dokaz, da so ji naše zahteve in naše potrebe deveta briga, je nov dokaz, da hoče biti naša mačeha, mati pa samo za tisto gručo ljudi v Trstu, Gorici in po drugih bližnjih in daljnih središčih, ki hoče živeti in se debeliti na naš račun in na račun naših najbolj življenskih interesov. Naše razmere so tako svojevrstne, naš položaj v gospodarstvem in narodnem oziru tako poseben, da lahko rečemo, da tvori odprava osrednjega urada za nove pokrajine pravi zločin zoper prebivalstvo naše dežele. Vprašanje vojne odškodnine, jezikovno vprašanje, šoleke zadeve in vsa druga vprašanja, od katerih je odvisna bodočnost novih pokrajin, bodo izročena na milost in nemilost okorni in počasni birokraciji po raznih rimskih ministrstvih, ki ne bodo imela glede naših stvari ne pravega razumevanja ne pravega pregleda. Ta vprašanja so tako ogromna in kočljiva, da jih je absolutno nemogoče obvladovati, ako se ne peča z njimi pesben urad, ali ako je tak poseben urad tako zoper, da ga italijansko javno mnenje ne more trpeti, posebno ministrstvo za nove pokrajine, kakršno obstoja za „osvobodjene dežele.“

Iz vseh teh razlogov ljudske množice novih pokrajin ne rajajo in se ne veselijo. Ogromna večina juljskega prebivalstva se jasno zaveda, da je odlok, ki bo stopil te dni v veljavo, eden najtežjih udarcev, kar jih je padlo v zadnjih letih po naši nesrečni deželi. Vemo sicer, da ga bomo morali sprejeti in prenašati njegove posledice, toda vsak njegov paragraf in vsaka njegova beseda bo stalen in neusahljiv izvor iz katerega bo nezadržno vrelo ogorčenje našega ljudstva proti takemu „reševanju“ naših vprašanj. Da mora poleg naših avtonomnih oblastev obstojati tudi državno oblastvo, to razume zadnji naš kmetič. Vemo tudi, da je vseeno, kako se to oblastvo imenuje. Tudi to, da se državno oblastvo v novih pokrajinah imenuje z istim naslovom kot v starih, je razumljivo. Toda nerazumljivo pa je, da se u osodi novih pokrajin odloča pod pritiskom nasilij in neustavnih in nezakonitih groženj, kakor se je zgodilo v našem slučaju.

Najnovejši odlok kr. vlade je v vsakem oziru pravi atentat ne samo na interese, temveč tudi na pravice novih pokrajin. Kljub vsej spretnosti v izrazih, še vendar lahko čita že med vrstami prvega člena, da se je vlada vdala tudi glede avtonomij, da je torej pripravljena se izneveriti aneksijskemu zakonu in njegovim določbam. Dasi je v 3. členu rečeno, da bo veljal na ozemlju le čl. 8. italijanskega pokrajinskega in občinskega zakona, ki se tiče le odgovornosti prefekta, se nam pa naznanja, kaj se v omenjenem 1. čl. novi odloki o razmejitvi novih pokrajin in o končni uredbi naše uprave. Te „obljube“ so takšne, da nas mora obiti nova skrb in nova bojazan pred morebitnimi novimi razočaranji, ki nam bodo še jasnejše dala razumeti, zakaj se naš tržaški Jeruzalem prvega prefekta v Julijski Krajini tako hrupno veselji.

tikan obžaluje, da se gotovi nastopi imenovane stranke pripisujejo njegovemu vplivu. Okrožnica izjavlja, da se mora smatrati ljudska stranka za absolutno neodvisno od Sv. stolice, ravnotako kakor katerakoli druga stranka. Okrožnica priznava duhovnikom svobodo mnenja, samo da ne simpatizirajo s strankami, ki so v nasprotju s moralnimi interesi cerkve. Opozarja jih pa tudi, da nikakor niso dolžni smatrati ljudsko stranko za svojo stranko. Končno poziva okrožnica škofa, naj da svojim podrejenim duhovnikom razumeti, da ne smejo nikoli pozabiti na dolžnosti svojega ministerija „er da morajo imeti vedno pred očmi — zlasti nasproti ljudski stranki, — da so najprej in pred vsem svečniki.

Incident v Parmi — Proglas invalidov za pomirjenje

PARMA, 19. V noči od 17. na 18. je napadla gruča oboroženih oseb dva orožnika, ju razorožila ter izpustila. Vselej tega so se izvršile v dotičnem delu mesta številne hišne preiskave. Našlo se je nekaj bomb, pušk in municije. Artiranij je bilo 300 oseb, obdržanih pa le 19. Udruženje borcev in vojni invalidov je izdalo proglas, v katerem kliče duhove k miru.

Rimski listi niso izšli radi neurja

RIM, 19. Radi silne nevihte, ki je poskodovala električno napeljavno, današnja jutranja lista „Giornale di Roma“ in „Paese“ nista izšla. Izšel je samo „Messaggero“.

Fašisti zažgali ljudski dom v Viterbu.

VITERBO, 19. Po noči so vdrli fašisti v sedež krožka železničarjev in v železničarsko združenje ter ju opustožili. Nato so naskočili ljudski dom in ga zažgali. Zjutraj so na kolodvoru uničili vse iztise nekega rimskega lista. Načelnik ljudskih arditov in tajnik sindikata železničarjev sta bila pretepena. V Vetrari so zbrani fašisti iz vse okolice, pričakujejo se še čete iz Corbonare. S fašisti sodelujejo tudi nacionalisti. Iz Rima so dospela ojačenja orožnikov.

Ime živega človeka vklesano v spominsko ploščo

FIRENCE, 19. V spominsko ploščo v Arezzu, ki nosi imena vseh odrešenih mu-

čnikov, je bilo vklesano tudi ime Tržačana dr. Fina Fondé. Sedaj pa piše dr. F. Fonda županu v Arezzu, naj da njegovo ime zbrisati. Bil je med vojno res v nevarnosti, da ga Avstriji obesijo, kajti bil je ujet kot italijanski vojak. Nadel si pa je drugo ime in to ga je rešilo sicer gotovih vislic.

Jugoslavija

Povratek izgnanih komunistov

ZAGREB, 19. „Zagreber Tagblatt“ poroča, da je policijsko ravnanstvo v Zagrebu po višem ukazu dovolilo povratek svojočasno iz Zagreba izgnanih komunistov. Obenem bo smelo tudi komunistovsko glasilo „Borba“ na novo izhajati.

Čehoslovaška

Potovanje jugoslovanskih poslancev v Prago

PRAGA, 19. Jugoslovanski poslanci pridejo v Prago v petek 27. t. m. dopoldne. Vseh skupaj bo petdeset in ostanejo v Pragi do 29. zjutraj. Na dan narodnega praznika se udeležijo prijateljskega zborovanja v parlamentu, nato jih sprejme predsednik Masaryk na gradu, zvečer bo slavnostna predstava v Narodnem divadlu. V nedeljo odpotujejo jugoslovanski poslanci v Kraljevi gradec, kjer si ogledajo razna poljedelska podjetja. V ponedeljek 30. se vrši ekskurzija v Plzenj, kjer si ogledajo Skodove tovarne in pivovarno. V torek se vrnejo in si ogledajo glavno mesto, zvečer odpotujejo.

Romunska

19 mrtvih ob priliki železniške nesreče na progi Bukarešt-Kostanca

BUKAREŠT, 19. Nakladno se naznanja, da je bilo ob priliki železniške nesreče na progi Bukarešt-Kostanca 19 oseb smrtno ranjenih.

Rusija

V. vseruski mladinski kongres

MOSKVA, 18. Otvoril se je V. kongres ruskega mladinskega komunističnega združenja. Otvoritveni govor je imel Felix Kon. Posredovanje pri sovjetski vladi za osvoboditev patriarha Tihona

PARIZ, 10. Mednarodni komite za pomoč Rusiji je te dni naročil Nansenu: 1) da takoj posreduje pri sovjetski vladi glede osvoboditve poglavarja pravoslavne cerkve patriarha Tihona in 2) da zahteva od sovjetske vlade da dovoli množičnim političnim jetnikom iste pravice kot drugim državljanom.

Stališče Rusije v vzhodnem vprašanju

PARIZ, 19. „Chicago Tribune“ objavlja izjave Čičerina o stališču Rusije v vzhodnem vprašanju:

Glede konference v Mudaniji ne zavzema Rusija nobenega stališča, ker gre tam samo za sklenitev premirja. Kar se pa tiče mirovne konference, se Čičerin zanaša, da bo Turčija vztrajala pri zahtevi, da se mora udeležiti konference tudi Rusija. Rusija bo podpirala vse teritorialne zahteve Turkov, kakor so določene v angorskem državnem dogovoru in zahtevo Turkov po suverenosti nad ožinami. Rusija je proti osvaritvi vsakršne neutralne ali meddržavne zone in proti kontroli Zveze narodov. Protivna je tudi vsakemu mandatu ali kontroli kake tuje države čez turško ozemlje. Rusija zahteva svobodo ožin, zlasti absolutno svobodo plovbe trgovinskih ladij skozi ožine. To so temeljne točke ruskega programa, je rekel Čičerin.

Rusija zahteva, da se udeleži vsake konference, ki bi odločevala u osodi držav ob Črnem morju. Protestiramo zlasti proti udeležbi Romunske in Jugoslavije. Ako bi se konference udeležile samo vojskujoče se države, to je Grška in Turška in magari še Anglija, ker se je vojsko udeležila konflikta, in bi šla konference samo za tem, da se rešijo vojaška vprašanja, bi mi ne imeli nič proti temu; nenaravno se nam pa zdi, da se morate povabiti Jugoslavija in Romunska, Rusija, katere interesi so življenski, pa ne.

Poljska

Izjave poljskega ministra znanjih stvari o vnanjopolitičnem položaju Poljske

VARSAVA, 19. Vnanji minister Nantovic je dal novinarjem te-le izjave: Sledili smo z največjim zanimanjem zadnjim dogodkom na bližnjem vzhodu z ozirom na naše interese, ki so v igri in na možnost prehoda konflikta v vzhodno Evropo. Poljska vlada želi prostosti morskih ožin in se strinja z zmernimi načrti Francije in Italije, katerih prizadevanja za mirno rešitev in omejitve spora so se sledila z velikim zadovoljstvom. Smatrajoč obranitev enotne fronte zaveznikov kot najboljšo jamstvo za uspeh in varnost Evrope pred novo vojno smo pozdravili z veseljem uspehe pariške konference, kakor tudi izide pogajanj v Mudaniji, ki so se končala s podpisom sporazuma, kateri se zdi, da jamči za mirno poravnava spora in njegovo omejitve. O rešitvi vzhodnega vprašanja se bo razpravljalo na prihodnji konferenci. Vedenje Poljske v dobi brezglavosti pred sklenitvijo sporazuma v Mudaniji je, lahko rečem, mnogo pripomoglo k omejitvi spora. Zvesti svojim zaveznikiškim dolžnostim smo vendar nastopili za obranitev mira. Na eni strani so se naši zelo pristrčni odnošaji

z Romunsko še bolj utrdili ob priliki obiska predsednika Pilsudskega pri kralju Ferdinandu, na drugi strani pa so nam mirni odnošaji s sovjetsko Rusijo omogočili zaupanje, da sta mogoča mirna poravnava in omejitve spora.

Ceravno se zdi, da je popolnoma izključena tukojsnja nevarnost raztegnitve vzhodnega konflikta in se zdi zelo verjetna mirna poravnava, vendar bo vlada sledila z največjo pozornostjo pogajanjem, ki bi se mogla tikati vprašanji, ki nas direktno zanimajo. Tekom prihodnje konference bo brzokne prišlo na dnevni red tudi vprašanje ureditve pravnega stanja tujcev v Turčiji, ki je v zvezi z vprašanjem kapitulacij. Pri tem vprašanju so prizadeti naši državljanji, in poljska vlada se bo morala zanimati za njegovo rešitev, opirajoč se na tradicionalno simpatijo, ki nas veže s turškim narodom.

Na podlagi trgovskih dogovorov z Romunsko si je Poljska zagotovila gotovo dohodč v pristaniščih Brailo in Galac in je torej zelo prizadeta pri usodi morskih ožin toliko glede odnošajev s svojimi novimi sosedi, koliko glede splošne ureditve vzhodne Evrope.

Glede konference v Revalu je minister izjavil, da je bil glavni predmet tamkajšnje razpravljane definitivni dogovor med baltičskimi državami za konferenco v Moskvi, ki jo predlaga Rusija upoštevajoč potrebo iniciative za zajamčenje trajnega mira v vzhodni Evropi in upoštevajoč sklepe Društva narodov glede razorožitve, so vsi delegati prišli do prepričanja, da je potrebna udeležba na konferenci v Moskvi, katere datum bo določila Rusija. Estonškemu ministru vnanjih stvari je bila poverjena naloga, da vpraša Rusijo za dan konference in da ji sporoči, da bi bil baltičskim državam ljubiš čas po 30. oktobra. Končno je bil na konferenci v Revalu ugotovljen popoln sporazum baltičskih držav v vseh skupnih političnih vprašanjih.

Glede odnošajev med Poljsko in baltičskimi državami je minister omenil, da so ti odnošaji dobri. Odnosaji z Estonsko so bili vedno prijateljski, odnosaji z Letiško pa se, posebno po konferenci v Varšavi, trajno boljšajo. Prepričan sem — je dejal minister — da bodo v kratkem še boljši in da bo sklenitev trgovskega dogovora mnogo temu pripomogla. Minister je omenil prisrčen sprejem, katerega je bil deležen v Estoniji in v Rigii. Udeležba Finske na konferenci v Revalu dokazuje — je zaključil minister —, da se Finska ne loči od drugih držav, temveč da razume potrebo sodelovanja z Estonsko, Letiško in Poljsko ter potrebo složnega nastopanja nasproti Rusiji.

Francija.

Francoška vlada za sestanek mirovne konference dne 6. t. m. v Luganu

PARIZ, 19. „Petit Parisien“ javlja, da je francoška vlada predložila, naj bi se mirovna konferenca sestala dne 6. novembra v Luganu. List smatra, da je mogoče, da tudi ostale zavezniške države pristanejo na to, da se konferenca vrši v Luganu.

Kongres komunistične stranke — Novinarji izključeni s kongresa

PARIZ, 19. Kongres komunistične stranke nadaljuje svoje delo. Sedaj se razpravlja o splošni politiki stranke. Na predlog vodstva stranke je bilo sklenjeno, da se ne dovoli novinarjem udeležba pri razpravi.

Anglija

Na Angleškem zahtevajo volitve

LONDON, 19. Vojni minister sir Worthington Evany je izjavil v svojem govoru v Golchestu, da so absolutno potrebne takojšnje volitve. Danes se ne more noben angleški minister udeležiti kake mednarodne konference z onim ugledom, ki mu je potreben, če hoče govoriti v imenu Anglije.

Visek Lloyd Georgejevega govora v Indiji, Afganistanu, Teheranu

ANGORA, 19. Nacionalistovska vlada je prejela iz Kabule vest, da so se vršile, ko se je izvedelo za Lloyd Georgejev govor, silne demonstracije. Afganistanski emir je obljubil, da bo protestiral proti izjavam angleškega ministrskega predsednika. Podobne vesti prihajajo tudi iz Teherana, kjer se pričakuje, da bo vlada izrazila uradno svoje obžalovanje angleškemu ministru vnanjih stvari.

Razen tega je dobil Mustafa Kemal od indijskega odbora za obrambo Kalifata v Londonu brzojavko, v kateri izražajo odbojni člani svoje nezadovoljstvo z govorom Lorda Georgea. V Indiji se je vršilo več zborovanj, v katerih se je razpravljalo o tem, kakšno stališče naj zavzamejo muslimani v slučaju, da Lloyd George ne izpremeni svojega stališča nasproti Turčiji.

Švica

Zanimiv incident na konferenci dela v Zenevi

ZENEVA, 19. Ob priliki otvoritve konference dela je prišlo do zanimivega incidenta. Skupine gospodarjev, vlade in delavcev so bile pozvane, da določijo vsaka po enega kandidata za podpredsednika konference. Po pravilniku ne smeta biti predsednik in podpredsednik pripadnika iste države. Zgodilo se je pa, da je skupina delodajalcev določila Alberta Pinota, podpredsednika kontrolne komisije v fran-

coskih tvornicah, skupina delavcev pa Jouhauxa, glavnega tajnika splošne delovne zveze, ki sta oba Francoza. Konferenca ni odobrila teh imenovanj in sodaj se išče način, kako bi se stvar poravnala. Doslej skupina delodajalcev in delavcev nista hotela menjati svojih kandidatov. Jouhaux, ki je zadržan vsled stavke v Marsilji, bo prišel v Zenevo še-le jutri. Vlada skupina je sklenila, da bo predlagala za podpredsednika Aguerro Detancourta z otoka Kube.

Avstrija

Udor zvonika — Dve osebi mrtvi.

LINC, 18. V Taufkirchenu se je porušil zvonik župne cerkve. Zvonik je padel na cerkev in bližnje hiše. Dve osebi sta bili ubiti. Zvonik je bil zgrajen v romanskem slogu XIV. stoletja.

Vzhodno vprašanje

Velikanske priprave v Carigradu za sprejem turških čet — Zavezniki ne bodo dovolili turškemu oddelku prehoda skozi Carigrad

CARIGRAD, 19. Muslimansko prebivalstvo dviga slavoloke, s katerimi namerava sprejeti turške čete ob njihovem prihodu v Carigrad na poti v Tracijo. Izpraznjevanje Tracije s strani grških čet se vrši v redu. Droslej ni še bilo nikakih izredov.

Na drugi strani se javlja, da so visoki zavezniški poverjeniki sklenili soglasno, da ne bodo dovolili turškemu orožništvu, ki potuje v Tracijo, da bi šlo skozi Carigrad.

Komisija za razmejitev nevtralne zone pri Ismidu je medtem dokončala svoje delo. Tozadevni zapisnik je bil podpisan v Filenu.

Grška vlada odpravlja iz varčnosti razna poslaništva v inozemstvu.

ATENE, 19. Grška vlada je sklenila iz razlogov varčnosti odpraviti grška poslaništva v Berlinu, na Dunaju, v Madridu, Tokiju, Petrogradu, Kopenhagenu, Kristianiji, Bruselu, Haagu, Varšavi, Stockholmu in Draču.

Amerika

Prepoved alkoholnih pijač v Zedinjenih državah raztegnjena tudi na tuje ladje

RIM, 19. Poslaništvo Zedinjenih držav sporoča: Prepoved točenja alkoholnih pijač velja za ameriške ladje, ki bodo zapustile inozemska pristanišča po 21. oktobra, in za ladje drugih držav, ki bodo zapustile tuja pristanišča po tem roku in od hipa, ko priplovejo v teritorialne vode Zedinjenih držav. Od 7. oktobra dalje je bilo z zakonom prepovedano prodajanje alkoholnih pijač na ameriških in tujih ladjah v ameriških teritorialnih vodah. Te določbe ne veljajo za tuje ladje, ki plovejo skozi Panamski kanal in se ne ustavljajo v nobenem pristanišču, kjer veljajo tozadevne določbe ameriške zakonodaje.

Dnevne vesti

Vojni vjetniki iz novih pokrajin v Rusiji.

Rim, 19. Nedavno se je vrnil iz Rusije neki bivši stotnik. Izkrcał se je v Genovi, kjer je izjavil nekaterim novinarjem, da se nahaja v Rusiji več tisoč vojni vjetnikov iz Italije. Dal je baje na razpolago tudi listo z imeni več sto vjetnikov. Razumljivo je, da je ta vest povzročila silno razburjenje med družinami, ki imajo kakega svojega člana v vojnem vjetništvu v Rusiji. Posebno razburjenje je povzročila ta vest med prebivalstvom v novih pokrajinah. Zdi se pa, da je nemški stotnik zelo pretiralav, vsaj kakor je razvidno iz tozadevne poročila, ki ga je izdalo ministrstvo vnanjih stvari. „Kr. ministrstvo vnanjih stvari — pravi poročilo — je vkljub ugotovitvi pri poizvedovanju v Berlinu in Monakovem, da ne obstoja nemški častnik, ki bi se imenoval Hans Graf Pest (Perth), kateri je baje izjavil, da se nahaja v Sibiriji 7000 italijanskih vjetnikov, pozvalo kr. delegacijo v Moskvi, naj pregleda in izpopolni vesti o Italijanih v Rusiji, ki jih je poslala prej. Iz poročila delegacije v Moskvi, ki je prišlo nedavno, je razvidno sledeče: 1.) Izključiti se mora, da bi se po vsej Rusiji nahajale skupine bivših vojni vjetnikov, ki čakajo na vrnitev v domovino. Gre samo za posamezne osebe, ki pa se lahko povsem svobodno gibajo in potujejo. 2.) Bivših italijanskih vojni vjetnikov v Sibiriji in Turkestanu ni več kot sto. V evropski Rusiji je še kakih 300 do 400 italijanskih podanikov, ki se vračajo v domovino, toda samo polovica teh so vojni vjetniki. Bivši vojni vjetniki v Sibiriji in Turkestanu ter evropski Rusiji so večinoma rojeni v novih pokrajinah. Delegacija je izvedela te podatke od Italijanov, ki jih je delegacija sama poslala v domovino od odbora Italijanov v Petrogradu, od misije Italijanskega Rdečega križa in od pooblaščenecv za vračanje bivših vojni vjetnikov v Novorosijskem, Odesi, Sevastopolju in Kijevu. Vseled sporazuma med odnosnimi ministrstvi in moskovsko vlado bo odpoštovala v kratkem v Rusijo misija, ki bo zbrala bivše vojne vjetnike, ki se žele vrniti v domovino.

Zborovanje upnikov in dolžnikov napram Avstriji. Tržaška trgovska zbornica je sklicala sestanek tistih pripadnikov Julijske Krajine, ki imajo dolgove ali terjatve napram državljanom in juridičnim osebam avstrijske republike. Pretrpelo so se najprej v podrobem poročilu tozadevne določbe senzerne-

ake mirovne pogodbe ter dogovora, ki je bil pred kratkim sklenjen med italijansko in avstrijsko vlado. Zborovalci so bili vsi mnenja, da je treba ta poslednji dogovor, predno bo ratificiran, pomno proučiti ter skrbeti za to, da se pravočasno odkrijejo eventualni nedostatkoli in predložijo v popravilo. V to svrhu so bili izbrani iz srede zborovalcev tri odbori, kateri imajo proučiti, prvi vprašanje dolgov napram Avstriji, drugi vprašanje terjatev, na podlagi običajnih zadolžnic; tretji odbor se ima pečati s terjatvami na podlagi papirjev, izdanih od avstrijskih zavodov (obveznic itd.). V prvem odboru so: dr. Alfonz Saitz, comm. Giulio Ucelli in Mario Protti; v drugem: dr. Anton Suttora, Anton Bisiach, dr. Schmutz, Nicolò Costanzo, Attilio Presel, Nicolò Zanotti in dr. Salvatore Besso; v tretjem: cav. Frigyes, dr. Julij Cleva, cav. Evgen Brunner, inž. Izidor Piani, conte Franc Sordina.

Izsiljevanje denarja. Iz tržaške okolice nam prihajajo vesti, da so se v zadnjem času pojavili v nekaterih javnih lokalih okolice neznani mladi ljudje, ki v večjih ali manjših grupah zahtevajo od posameznikov denar pod različnimi pretevezami, večinoma pravijo, da so za patriotske svrhe. Najhujše pri temu je to, da svoje zahteve podpirajo z grožnjami, češ da bodo posameznike pretepili, jim zažgali hišo itd. Te grožnje izdajo, ker so fantazirali oboženi z debelimi palicami. Opozorimo varnostne oblasti na to početje z nujno prošnjo, da odpravijo ta nered.

Učiteljske v Arbanah. Kakor znano, je italijanska vlada v svoji velikodušnosti dala istrskim Hrvatoma celo eno učiteljsko mesto postavila ga je v Dalmacijo, v vas Arbanasi pri Zadru. Ker v vasi ni primernih stanovanj za dijake, se je ustanovil internat, ki dobiva podporo od vlade. Lansko šolsko leto je bilo v tem zavodu podeljenih istrskim učiteljskim kot petnajst brezplačnih mest in deset za polovično ceno. Letos je zavod vse dijake odsvolil, češ da so sami agitatorji; oddani sta bili le dve brezplačni in dve polplačni mesti, vsi ostali dijaki, ki so sami siromaki, so bili primorani se vrniti domov, med njimi celo tretjeletniki!

Podružnicam «Solskega društva» postavljamo zopet za zgled idrijsko podružnico. Pred par dnevi smo poročali, da nam je idrijska podružnica v tako kratkem roku svojega obstanka poslala znesek 1050 L. Danes nam je tamošnja ženska podružnica poslala nadaljnjih 1500 L. Iskreni zahvali dodajemo željo, da bi blagi ogenj rodoljubne navdušenosti ne ugasnil nikdar v srcih marljivih in vnetih darovalcev idrijskih, ki naj bi našli odmeva tudi pri vseh drugih podružnicah! Bog živi zavedne idrijčane in idrijčane!

Povratek bivših vojni ujetnikov. Včeraj so dospeli v Trst s parnikom «Carintia» iz Odese naslednji bivši vojni ujetniki: Stefan Segulija, star 25 let; z Reke; Josip Petrovič, star 33 let; z Reke; Ivan Fedel, star 25 let, iz Trstja in Karl Duša, star 30 let iz Tolmina. «Narodna umetnost». Tržaški «Circolo Artistico» je priredil te dni na D'Annunziovo povabilo razstavo narodnih umetnin, ki jih je zbral v starih in novih pokrajinah Italije. Razstava je bila precej zanimiva. Razstavljenih je bilo veliko ženskih ročnih del, preprog, razne bakrene in lončene posode, nekaj pohištva in skrinj. Kar se tiče ženskih ročnih del smo mi Slovani malo razvijeni; kajti, kdor je videl že samo par zbirki v Jugoslaviji, n. pr. Zagrebu, Sarajevu, da o razstavah v Čehoslovakijski niti ne govorim, temu je bila tržaška razstava igračka. Za nas je bila gotovo najzanimivejša točka razstave — katalog. V predgovoru čitamo sledeče zanimivosti: «Težak pesnik je bil zbuditi naše drage Dalmatince iz njihove plašne otroplosti, v katero jih je pogreznila nesreča njihove domovine, združiti jih, pripraviti jih do tega, da bi mislili na lepoto zemlje, od katere so bili otrdani, prepričati jih, naj bi nam posodili za razstavo tiste dragocenosti in tiste rodbinske spomine, ki imajo sedaj že vrednost relikvij. In trebalo se je boriti proti njihovi bojazni, da bi eksemplari njihove divne narodne umetnosti ne postali argumenti perfidnosti, zavratno orožje v rokah njihovih sovražnikov, s katerimi bi zanikali italijanstvo Dalmacije. Bili so se, da bi njihova autohtona umetnost, čisto in kakor karakteristična dalmatinska, ne bila proglašena za slovensko umetnost». — Nadalje dokazuje pisatelj, da nikdar ni prišla iz dinarske grebene niti iz balkanskih gor nobena umetniška forma, pač pa narebe, da je italijanska umetnost preplavala morja, preplazala vsa gorovja, prepredla ves Balkan itd., kajti Slovani da niso bili nikdar glasniki umetnosti.

Čuden bolnik. Včeraj se je pojavil v kliniki bolniške blagajne v ulici Scipio Slataper neki možakar ter je dejal službojučemu zdravniku, naj ga preišče, češ da je živčno bolan. Zdravnik ga je res preiskal ter je ugotovil, da z živčno boleznijo ni tako hudo, da pa je nekoliko pretlejen. Zato mu je svetoval, naj leže v posteljo in naj se dobro spoji. Možakar se mu je zahvalil za svet. Nato je šel v sosedajo sobo in tam legel na posteljo in se dobro odel. Pozneje so ga uslužbenici zapazili ter mu dejali naj gre domov spat. Čuden bolnik pa jih je debelo gledal. Končno jim je odgovoril, da mu je zdravnik ukazal, naj leže

na posteljo. Uslužbenici so slutili, da se možar meša. Zato so ga dali prepeljati v mestno bolnišnico. Sprejeli so ga v opazovalnico. Imenuje se: Josip Nadesič, star 39 let, iz Zimnja v Istri.

Med možem in ženo. Delavec Josip Grandi, star 50 let, stanujoč v ulici della Madonna št. 40, se je včeraj zjutraj iz neznanih vzrokov skregal s svojo ženo Marijo, staro 46 let. Tedaj jo je udaril parkrat s ključem po glavi. Prepeljali so jo v mestno bolnišnico. Mož so aretirali.

Vinski duhovi. Petdesetletni brezposelni delavec Josip Rizzi, stanujoč s svojo sestro Marijo v ulici Ruggero Manna št. 3, je prišel prednočnim močno vinjen domov. To pa ni bilo všeč sestri, zato ga je tudi pošteno omerjala. Da bi tega nikoli ne storila! Mož, ves razkačen, je zgrabil ključev, ter z njim razbil po pohištvu. Sestra je vsa prestrašena zbežala. Sosedje, misleč, da je Rizzi zblaznel, so telefonično pozvali zdravnika rešilne postaje. Prepeljali so ga v mestno bolnišnico, kjer so ga spravili v posebno sobo, da se iztrezni.

Popravek. Finžgar: «Razvaline življenja» se uprizori že prihodnjo nedeljo, to je dne 22. oktobra, a ne 29. oktobra, kakor je bilo pomotoma objavljeno v včerajšnjem «Edinosti» 29. oktobra se uprizori mladinska igra: «V kraljestvu palčkov».

Odbor št. Jakobske čitalnice. Pozdravi vojakov. Komar Ljubomir iz Ricmanj, Bratič Josip iz Hergelj, Ljubivoj Pangerc iz Doline in Ota Karel iz Boljunca, vsi služeči v Modeni pri 8. bateriji 2. polka težkih poljskih topov pozdravljajo vse znanec in rojake v domačiji. Iz njihovega pisma se nam zdi vredno, da to posnamemo: «Posebno pozdravljamo pa one fante novince, ki so bili te dni pri naboru potrjeni. Priporočamo jim treznost, ter naj ne zapravljajo denarja doma, kateri jim bo tu v sili mnogo bolj potreben kakor pa tam doma za hreščče in distonirane harmonike.»

Kakor vidimo, naši fantje nabirajo počasi izkustva. Zdrav znak je, da svoja grenka izustva in svoj keš sporočajo svojim bodočim tovarišem. Upamo, da bo ta skromni poziv k treznosti zaželel, ter se mu radi pridružujemo.

Važno! Izšla je knjižica, ki vsebuje vsa navodila in določbe za prejetanje invalidske pokojnine oziroma vzdrževalnih prispevkov starejšim, sirotam in vdovam po vojakih, ki so v vojni padli ali izginili. Knjižica ima za prilogo tudi vzorce za vse potrebne slučaje prošenj. «Knjižica za invalide» stane L 250, po pošti 30 stotink več. — Pri pošiljavi po pošti naj se nakaže denar prej. Tudi po povzetju se ne bo pošiljalo, ker so troški nerazumno večji. Knjižica se naroča pri pol. društvu «Edinost» v Trstu.

Društvena vest

Št. Jakobska čitalnica v Trstu pozivlja vse one osebe, ki imajo veselje do dramatike, da se vpišejo v njen dramatični odsek. Vpisovanje se vrši v ponedeljek ob 8. uri zvečer v dvorani D. K. D. pri Sv. Jakobu, Campo S. Giacomo 5. Prihodnja drama bo Finžgarjeva «Naša kri» in že v ponedeljek se pričnejo brajne vaje in se bodo razdelile vloge. Zatorej je treba, da vsi, ki bi se želeli vpisati, pridejo v ponedeljek. — Odgovor

«Odvada». Naprošajo se vsi oni, kateri imajo izposojene knjige, da jih čimprej vrnejo. Tem potom se naznanja slavnomu občinstvu, da se v kratkem otvori «Odvadina» knjižnica, od katere bo imel vsak Sentjakobčan pravico proti mali odškodnini si izposoditi knjige. Nadalje se prosijo one osebe, ki imajo kakšno knjigo in so jo že prečitale, da jo darujejo krožku, oziroma mu jo prodajo. Vsaka knjiga je dobrodošla. — Odsek knjižnice.

Knjižnica št. Jakobske čitalnice se nahaja v prostorih otroškega vrta pri Sv. Jakobu (stara policija) in je odprta redno vsako nedeljo od 10 do 11 dopoldne. Na razpolago je lepo številno poučnih in zabavnih knjig, tako da bo mladini kolikor odraslim povsem ustreženo. Član knjižnice je lahko vsakdo. Vpisnina znaša 1 lro, a odškodnina za izposojene knjige mesečno 1 lro. Kdor ima knjige in jih pušča po zaprašenih omarah, ko bi vendar lahko izpopolnil in pomnožil naše knjižnice, ter tako koristile narodu, naj jih daruje «Čitalnici». Sprejemajo se istokam v naznačenem času. Oni, pa, ki bi rad daroval, a ne more knjig prinesiti sam, naj blagovito sporočijo naslov, da jih lahko sami dvignemo.

Iz tržaškega življenja

Čuden bolnik. Včeraj se je pojavil v kliniki bolniške blagajne v ulici Scipio Slataper neki možakar ter je dejal službojučemu zdravniku, naj ga preišče, češ da je živčno bolan. Zdravnik ga je res preiskal ter je ugotovil, da z živčno boleznijo ni tako hudo, da pa je nekoliko pretlejen. Zato mu je svetoval, naj leže v posteljo in naj se dobro spoji. Možakar se mu je zahvalil za svet. Nato je šel v sosedajo sobo in tam legel na posteljo in se dobro odel. Pozneje so ga uslužbenici zapazili ter mu dejali naj gre domov spat. Čuden bolnik pa jih je debelo gledal. Končno jim je odgovoril, da mu je zdravnik ukazal, naj leže

bi le polagala novo dražje na ožaj v kamnu. — Potem je prišla nazaj k Militorju postelj ter sedla na vezljano pručico. — Tedaj naj vam zares povem Margaritino zgodovino? — «Lepo prosim!» — «A s tem vam skazim spanje.» — «Nič zato!» — Aksamita si je segla nekolikokrat po glavi — kakor nevedoma. Glava je bila pokrita z vojaško kapo, ki jo mora vojak do narednika — po vojaškem službovniku — imeti tudi v sobi na glavi. — Milhora je razumela pomen tega, da je Aksamita segal z roko po kapi. — «Morda bi laže začeli. Aksamita, če bi si prižgali pipe?» — «Ali bi gospodična dovolila, da naredim tu-le v vaši sobi s tobakom dim?» — «O, jaz ga imam jako rada. To me spominja na brata. Tudi on navadno kadil. V tobačen dimu je takó nekaj izpodbujajočega. Človek misli, da je možki blizu...» (Torej že toliko slutit, da ima navzočnost moškega nekaj izpodbujajočega!) Aksamita je vzela izza zavila svoje čepice svojo kratko pipico ter jo nallučila z latakijo. — ki jo je bila sama pridelala, potem je ukresala v dobro dehtečo plinovo gobo in kmalu se je širil po deviški spalnici tisti modri dim sladkega vonja, ki ga je Milhora rada duhala — ker jo je spominjal na brata. — Torej, da pričnem od kraja, ta historija se je zgodila tisti čas, ko sem bila jaz še vo-

jakši novinec. — Na gradu v Dubrovniku sem bila garnizionirana, kjer se je pričela moja vojaška kariera takoj a to zgodilo, da so Francozi Dubrovnik napadli ter vsa posadko ujele. Kmalu jim je prišla v oblast vsa Dalmacija pa Istra, a tudi Hrvaško in Slavonija, in oni so napravili iz teh dežel veliko kraljestvo, katere so imenovali Ilirijo. Dali so mu tudi vladarja iz svojega naroda.

Mnogo raznovrstnih novih reči so prinesli v deželo. Še celo Napoleonov zakonik. — Kot da bi tega tu komu treba bilo! — Kdor ima tukaj kako tožbo zoper sosedu, mu ponoti odžene ovce, in kdor hoče najti pravico, preži na nasprotnika na cesti, ter ga izza grma ustrelj — in to je pravica. Za to ni treba niti župana niti zakona. — Toda Francozi niso veliko popraševali, kaj je domačemu ljudstvu všeč, kaj ni, marveč so vse čisto tako uredili kakor ljudje, ki urejujejo deželo po svojem okusu. Napravili so najprej državne svetove. — To je bil menda za Aksamito takó neprijeten spomin na pretlelost, da je moral gobo v pipico obnoviti. — «To pa ima moj narod za največjo neumnost na vsem svetu. Delati državno cesto! Kot da na bi kazala korza pot, kod je hodna steza! Potem pa, kadar že imamo lepo, veliko mornje, ki ga je Bog dal! Po njem je vedno mogoče potovati; od mesta do mesta; čemu tukaj skale lomiti?

— Po ul. Fabio Severo se je opotekal prednočnim neki močno vinjen možakar, ki je grozil mimoidočim, da jih bo spravil na drugi svet. Tu pa tam je tudi metal kamenje za ljudmi. — Z avtomobilom «Zelenega križa» so ga prepeljali v mest. bolnišnico. Spravili so ga v tisto posebno sobo, kakor Rizza.

Razposajene šivilje. V prvem nadstropju hiše št. 1, v ul. S. Sebastiano se nahaja krojačnica lasti Crudeli Paris. V njej je uslužbenec nekoliko šivilj in nekaj krojačev. Včeraj zjutraj se je Crudeli za hip odstranil iz krojačnice. Kmalu po njegovem odhodu je šla ena izmed šivilj v bližnjo slaščičarno ter je kupila za sebe in za tovarišice nekoliko «pašt». Ravno, ko so šivilje za največjo slastjo spravljale «pašte», so slišale, da gre gospodar. V naglici in v zadregi niso vedele, kam bi skrile «pašte»; zato so napravile kratek proces: vrge so jih skozi okno. Če bi padle nesrečne «pašte» na ulico na gola tla, ne bi imela zadeva nobenih posledic, toda sladkarije so priletele nekemu delavcu naravnost v obraz in vsled tega je prišlo do katastrofe. Prizadeti je bil ves iz sebe ter vpil in prekinal. Kmalu se je nabralo okoli njega mnogo ljudi. Eni so ugibali, kdo je neki vrigel «pašte», drugi so pomilovali moža, tretji so se mu pa smejali. Med tem časom je prisopihal mestni stražnik ter začel med ljudmi izvedovati, ali je kdo videl, od kod so priletele slaščice. In tako je izvedel od človeka, da so priletele iz krojačnice.

Epilog: Proti razposajenim šiviljam je vložena ovadba. Zalostni pojavi: Starka onemogla od lakote. Tam v ulici Conti, pred mestno sirotišnico, pred tistimi velikimi, težkimi vrati, ki se vsak dan, vsak opoldne na stežaj odpró, samo siromakom, se je vila včeraj dolga, pisana vrsta siromakov: čakali so na borno vsakdanjo kosilo.

V vrsti je čakala betežna starka. Nena doma je zastokala in se zgrudila na tla. — Ljudje so pozvali zdravnika rešilne postaje, ki je ugotovil, da je onemogla od lakote. Prepeljali so jo v bolnišnico. Imenuje se: Benedikta Terezija, stara 72 let, stanujoča v ulici Rigutti.

Mehanik in njegovi dogodljaji. Policisti iz Trsta so včeraj aretirali v Korminu v Furlaniji nekega Marina Boscaro, starega 35 let, mehanik, iz Este v Italiji. Mehanik je začel pred leti v slabo društino, kar je imelo za posledico, da se je navadil krasti. Ko je imel 22 let, so ga obsojili radi velike tatvine na dve leti zapora. Pozneje je sedel radi drugih tatvin še šestletokrat. In tokov je pobežnil mnogokrat. Pred tremi leti je začel se slepariti. Radi slepariji je bil tudi že šestletokrat pod ključem. Sleparije in tatvine je izvrševal po vseh mestih Italije. Nadalje se je izdal za odvjetnika, zdravnika, bankirja, aviatika, barona itd. Listi v kraljestvu so mnogo, na dolgo in široko pisali o njegovem «delovanju». Sploh jih je mehanik toliko skuhal, da bi se lahko spisal dolg roman o njegovih dogodljaji.

Skrivnostna strel. Osemnajstletni Marijan Bizjak, stanujoč v ulici Traversale al Bosco št. 3, je šel včeraj popoldne po neki ulici pri Sv. Justu, ko je zaslišal nenadoma strel. Istozasno je čutil, kakor da bi ga nekdo zbadel z iglo v desno nogo, stopal je dalje, ne zmenec se za to. Toda ni napravil deset korakov, ko ga je desna noga zabolela. Pogledal je ter videl, da je vsa krvava. Šel je nemudoma na rešilno postajo, kjer je službojuči zdravnik preiskal nogo ter ugotovil, da se nahaja v njej krogla iz revolverja.

Ni se moglo še ugotoviti, kdo je bil strelec. Policija ga zasleduje. Dve preprečeni tatvini. Pretleto noč so vdrti tatovi v lekarno Pizzutal na telaljšču Vittorio Emanuele. V lekarni so prevrtili zid, da bi prišli skozi luknjko v sosednji urad banke di Roma. Toda niso imeli sreče, zakaj med delom so bili moteni ter so zbežali, nastivši na lico mesta nekoliko vlominega orožja.

Isto noč so vdrti tatovi tudi v neko skladišče manufakturnega blaga v ul. S. Nicoló št. 34. Tudi tam so bili med delom moteni ter odšli praznih rok. Zalostno ženitovanjsko potovanje: nevesta zblaznela. Bogat trgovec Ibrahim Nassir, star

24 let, se je poročil pred mesecem dni v Aleksandriji v Egiptu s šestnajstletno Margerito. Par dni po poroki sta šla nova zakonska na ženitovanjsko potovanje v Švico. Tam sta bila par dni; potem sta šla v Rim. Tam pa je nevesta v nekem hotelu nenadoma zblaznela ter je vse razbila, kar ji je prišlo pod roko. Hoteli so jo spraviti v norišnico. Tega pa ni dopustil Ibrahim, in je zato prišel z ženo predvčeršnjim v Trst, odkoder bo danes odpotoval z ženo — spremljal jo bo bolniški strežnik «Zelenega križa» — nazaj v Aleksandrijo.

Poskušen samomor. Včeraj so prepeljali v bolnišnico 28letno zasebnico Filomeno Marsaglia, stanujočo v ulici Tiziano Vecelio št. 13. Ženska je zauzila nekoliko strupa radi družinskih razmer. Njeno stanje ni težko.

Vesti z Gorškega

Lože pri Vipavi. Kmetsko izobr. društvo v Ložah pri Vipavi priredi v nedeljo, dne 22. t. m. velezanimivo Finžgarjevo dramo «Razvalina življenja». Diletanti kažejo za igro mnogo zanimanja, tako da je pričakovati dobrega uspeha. Društveni igralci so letos že dvakrat dobro nastopili. — Zato upamo tudi sedaj, da bo prisotno občinstvo imelo lep užitek. Dalje tudi prosta zabava. Začetek ob 3. uri popoldne. — Nasvidenje torej v nedeljo v Ložah! K obilni udeležbi vabi Odbor.

Iz Ročinja. Za društvo «Narodna čitalnica» je nabrala gđc. Marija Jug 100 lir, in gđc. Frančiška Velikonja 53 lir. Srčna hvala darovalcem, posnemajte! — Odbor.

Književnost in umetnost

KNJIGE «GORISKE MATICE» se naročujemo pri poverjeništvu «G. M.» v Trstu, ul. Močja a vento št. 7. (prodajalna kož) vsaki dan od 8—19, razen ob nedeljah. Vse tri knjige (s slikami) stanejo samo 4 (štiri) L. V. Hobbouse - A. Ogris: Liberalizem. — Zbirka političnih, gospodarskih in socialnih spisov 11. zvezek. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani 1922. Cena Din. 25 po pošti Din. 1.50 več.

Angleški pisatelj Hobbouse nam podaja točen popis liberalizma kot miselnih in državne smeri ter dokazuje, da je liberalizem ne samo oče socializma, marveč tudi njegov naslednik. Nemska literatura ne pozna nobenega tako temeljitega dela o tem predmetu, slovenska politična pa se je s tem prevodom naravnost obogatela in spis bo brezdvomno mnogo pripomogel k politični vzgoji naše inteligence. Josip Jurčič, Zbrani spisi, III. zvezek. Uredil dr. Ivan Prijatelj. V Ljubljani 1922. Zalačila in izdala Tiskovna zadruga. Strani 42-434. Cena Din. 30.—, po pošti Din. 2'50 več. — Dolgo pričakovani tretji zvezek Jurčičevih zbranih spisov v Prijateljevi redakciji je pravkar izšel. Prinaša zanimivo povest «Klosterski žolnir» in prvi slovenski roman «Deseti brat». Obema je napisal dr. Prijatelj 42 strani obsegajoč uvod, v katerem nam na mojsterski način oriše postanek in literarno oceno obeh Jurčičevih povesti. Zlasti uvod v Desetega brata je študija, vredna največjega vpoštovanja. Ni manj zanimive niso tudi uredniške opombe.

Iz letnic III. zv. Jurčičevih zbranih spisov izvemo, da izide pri Tiskovni zadrugi v kratkem I. zv. Fr. Maslja-Podlimberskega in I. zv. Fr. Levstika zbranih spisov ter dr. Fr. Prešerna Zbrana dela, ki jih pripravlja dr. Fr. Kidrič.

Gospodarstvo

Gospodarsko obnavljanje Rusije. Švicarski delegat Arnold Bopp iz Zürichja je objavil te dni v nekaterih švicarskih časopisih nekoliko utisov, ki so mu ostali v spominu izza časa svojega kratkega bivanja v Rusiji. Delegat opisuje med drugim, da ga je zelo iznenadila sprememba, ki se je dogodila v zadnjem času v ruskem gospodarskem življenju.

«Evropa — pravi nadalje pisec — je slabo obveščena o današnji Rusiji. Gotovo opisovanja, ki se še sedaj čitajo po nekaterih časopisih, odgovarjajo položaju, ki je obstajal že pred enim letom, ko je dosegla kriza v Rusiji svoj vršek. Od začetka tega leta dalje je Lenin začel novo gospodarsko politiko ter je zopet vzpostavil svobodo za razvoj notranje trgovine. In tako se sedaj od meseca do meseca ugotavlja naraščajoče boljšanje v trgovinskem položaju. Trgovine so zopet polne raznovrstnega blaga z dežele; restavracije, gostilne, kavarne, stadičarne in hoteli prvega razreda so zopet v normalnem delovanju. Sploh se lahko kupi v ruskih mestih vse to, kar se najde v drugih evropskih mestih.

Ljudje hodijo po cestah čedno oblečeni. Delavcem je zagotovljena eksistenca. Glavne ulice v Petrogradu so zelo snažne, tako da se jih lahko stavi za vzgled drugim evropskim mestom. Promet s travmajem je živahniji, nego v Zürichu. Nekoliko tednov sem se ulice razsvetljuje, česar prej ni bilo. Železniska proga Petrograd-Moskva — 700 km razdalja — je popravljena. Vlaki vozijo redno. Če se vzoiš z vlakom od Petrograda do Moskve, imaš med potjo prihko opazovati obsežne gozdove ter velika in dobro obdelana žitna polja.

Govorica, ki se širi po Evropi, da je Rusija v največji bedi in ubožstvu, ne odgovarja več resnici v sedanjem položaju. Sovjetska vlada drži še vedno strogo monopol trgovine z inozemstvom, zato se tudi iz-

ključujejo operacije posameznih zasebnikov. Kupčije se smejo skleniti samo na podlagi posebnih naročil ruskih trgovcev v inozemstvu ter na podlagi trgovinskih odnošajev s posameznimi deželami. Tako dolgo, dokler ne bodo švicarska oblastva stopila v uradne stike s sovjetsko vlado in z njo začela trgovska pogajanja, ne bo mogla švicarska industrija skleniti kupčije z Rusijo. Kompetentni krogi v Petrogradu in Moskvi — zaključuje pisec — bi bili vedno pripravljene stopiti v tozadevna pogajanja s Švico.»

DAROVI

Neimenovani iz Postojne daruje L 50.— za «Solsko društvo».

Vsako dan po svoji moči

«Solski družbi» na pomoč priskoči!

Borzna poročila.

Trst, dne 19. oktobra 1922

Jadranska banka	133
Cesulich	363
Dalmat.	831
Gerolimich	1520
Libera Tristina	440
Lloyd	1515
Lussino	690
Martinolič	166
Oceanja	140
Premuda	368
Tripovich	282
Ampela	660
Cement Dalmatia	350
Cement Spalato	304

Tuja valuta na tržaškem trgu

ogrske krome	—50.—	—97
avstrijske krome	—03.—	631 ¹
češkoslovaške krome	77.75.—	78.8 ¹
dinarji	41.60.—	42.20 ¹
lejri	15.—	16.7 ¹
marke	—75.—	—8 ¹
dolarji	33.75.—	33.9 ¹
francoski franki	176.30.—	177.2 ¹
švicarski franki	487.—	441.—
angleški funti papirnati	108.70.—	108.9 ¹

Mali oglasi

GOSPODIČNA, zmožna računstva, večša slovenskega in italijanskega jezika, z lepo pisavo, išče službe kot blagajničarka ali prodajalka. Ponudbe pod «Vestna» na upravništvu. 1940

KUPUJEM baker in med po cenah, ki se sedaj niso plačevale. Scalinata 3, Fonda. 1942

POROČNA SOBA iz svetlega bukovega lesa, 2 postelji, 2 omari, 2 nočni omari z lekarnico, toiletna mizica, miza, 2 prešiti vzmeti 2 stolice, se prodaja za L 2100.— Skladišča pohištva via Udine 25. 1941

PRODAM 3 leta staro pisico, resaste barve (fermac) z štiri mladiči samici in enim samcem. Cena po dogovoru. F. Peternost, Narodni hotel, Postojna. 1939

NAJNOVEJŠE sredstvo za pripravljanje sira se dobí v lekarni v Il. Bistrici. 28/7

ČEVLJARSKI POMOČNIK, dober delavec za razno delo, se sprejme takoj. Zdravje Matija, čevljar, Bovec. 1932

POROČNE SOBE bukove, hrastove, mahagonijeve, črešnjeve, slavonsko delo. Türk via S. Lazzaro 10. Embalaža za pošiljate. Brezkonkurenčne cene. Oglejte si in priemerjajte. 1912

POZORI Krone, bisere, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Beldi Vita, via Madonna 10. I. 82

KRONE, goldinarje plačujem po cenah, ki jih drugi ne morejo plačevati. Pondares 6, I. nadst., desno. 57

CUNJE po 30, star papir, železo in druge kovine kupujem po visokih cenah. Solitario št. 14. 51

EGIPTOVSKI profesor grafologije pove karakter in usodo življenja. Sprejema od 13 do 19 v Trstu, via Carducci 24, V. 1714

Ivan Mahnič

Ivan Mahnič je danes po dolgi in mučni bolezni v naročju svojih dragih, mirno v Gospodu preminul.

Zaljučna soproga Antonija, sinova Ivan, Alojzij (odsoten), hči Katerina por. Vouk, brat Josip, zet Franc, sinova Antonija, vnuki in ostali sorodniki razen naju vsem prijateljem in znancem to bitko izgubo.

Pogreb predragoga pokojnika se bo vršil v petek, 20. t. m., ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti Vernicelj št. 595 (Rojan) v cerkev sv. Antona TRST, 18. oktobra 1922. (75)

Novo pogrebno podjetje Trst. Corso V. E. III. 47.

Potrni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš ljubljani soproga, oče in brat, gospod

KAREL VATTA

mesar po dolgi in mučni bolezni, preminul. Pogreb se bo vršil v petek, 20. t. m., ob 10. uri iz hiše žalosti na Opčinah št. 176 na opensko pokopališče. TRST, 18. oktobra 1922.

Virginija, soproga. Adolf, sin. Cezar, brat. Hanrika por. Sodersnich, sestra in ostali sorodniki.

Velja kot direktno obvestilo. 671

PODLISTEK

Igralec, ki dobiva. Spisal Mavricij Jókai Iz madžarskega izvirnika poslovenil Ivan Košič 19

«Tega ne razumem. Kakó je to bilo?» — «Hm, draga svetnica moj! Težko je to povedati tako, da bi deklica tako razumela, da bi ne hotela več zvedeti o tem. Zakaj malim deklicam ni dobro praviti takih reči. — Katerih se jim potlej sanja.» — «Jaz nisem več mala deklica.» — «Ze dobral Srečni ste, dokler vam je mogoče biti mala deklica. Pogledje, jaz nisem bila nikdar tako srečna! Nikdar «mala deklica.» Ko so me učili govoriti, so me tudi že učili kleti. Pri nas se razvijajo male deklice takoj v žene; med seboj se ne menijo o drugi stvari kot o tem, kakó naj postanejo žene — odkar pomnim, sem vedno modrovala, kakó bi se me mogla omožiti. Brž ko sem postala krepka, sem postala vojak. Tiste čase niso človeka izbirali puško sem lehkó držala, streljanja se nisem bala — torej sem zavzela mesto moškega. Bogá hvalim, da iz mene ni postala žena — a do smrti me bo bolelo srcé, da nisem bila nikdar «mala deklica.» Narednik mamzela Aksamita se je obrnila v stran, da si otre solzo. Delala je takó, kot da

— «Torej, da pričnem od kraja, ta historija se je zgodila tisti čas, ko sem bila jaz še vo-

[Dalje]